

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 6. Maia V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 6 Maia. Stosownie do Ukazu Jego Cesarskiej Mości dnia 21 grudnia 1807, którym przeznaczone zostały Komisyye, jedna na Wołyniu dla Gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej, druga w Wilnie dla Gubernii Litewskich, Białoruskich i Mińskiej na rozsądzenie spraw tyczących się funduszu Edukacyjnego, i zupełne jego uporządkowanie; dnia 9 miesiąca lutego roku idącego 1808 Kommissya na Wołyniu pod prezydencją tajnego Konsyliarza i wielu orderow Kawalera Czackiego złożona z członków: Filipa Neryusza Hrabi Olizara, Wacława Boreyki, Michała Sobańskiego, Alexandra Hrabi Chodkiewicza; rozpoczęła swoje roboty i wydała obwieszczenie do Obywatelów oraz swoją ordynacyą. Dnia zaś 27 Kwietnia miesiąca zeszłego, Kommissya w Wilnie pod prezydencją JW. Chorążego byłego Litewskiego i wielu orderów Kawalera Tomaszka Wawrzeckiego w następującym porządku Juryzdykcyą swoją ufundowała; o godzinie 11 z rana w Sali Uniwersytetu w przytomności JWW. Generała od Infanteryi wojennego Litewskiego Gubernatora i Kawalera wielu orderów Korsakowa, Konsyliarza stanu Wice Gubernatora Litewsko Wileńskiego Bagoguwuta, tajnego Konsyliarza Chomińskiego, przeszłego Szefa Gwardyi Litewskiej Tyzenhauza, Konsyliarza stanu Niemcewicza, Marszałka Słonimskiego Konsyliarza stanu Pusłowskiego, przeszłego Oboźnego Litewskiego Hrabi Pocięcia, Xięcia Druckiego Lubeckiego, Hrabiów Kazimierza i Stanisława Platerów, i wielu innych tak z duchowieństwa, iak z urzędników i Obywatelów na ten akt licznie zgromadzonych, nie mniej w przytomności Rektora, Professorów, Członków i Studentów Uniwersytetu, po przeczytaniu Ukazu wspomnianego Jego Cesarskiej Mości, Prezydujący zagaił sessyą mową, w której wyprawiając dobrodzieystwa przodków, których hojnością w prowincyach tych instrukcyą publiczną bezpłatną dla uboższych nawet jest zapewniona, gdy w innych krajach drogo opłacać się musi, okazał nowe łaski Monarsze w ukazie dnia 21 grudnia 1807 przez który też dobrodzieystwa na potomne czasy są zabezpieczone. Po tey mowie nastąpiło wykonanie przysięgi, której asystował JW. Biskup Suffragan Kossakowski; wykonali ją rotą przepisaną naprzód JWW. Prezes i Członki Kommissyi, Jerzy Białopiotrowicz przeszły Pisarz Litewski, Michał Romer prezydujący w drugim Departamencie Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego, Antoni Lachnicki Marszałek Wileński, i Xawery Niesiołowski Generał Maior byłych woysk Polskich; potem członki zdania radzącego, WW. Rudolf Hrabia Tyzenhauz, Marcin Za-

leski, i Mikołaj Tomaszewski, naostatek Pisarz Kommissyi Michał Dmóchowski i pomocnik jego Alexander Jeśman. Po wykonanych przysięgach, Rektor Uniwersytetu Jan Sniadecki zabrał do Kommissyi głos dowodząc z Historyi Narodowej, iak z upadkiem funduszów szkolnych, upadały w kraju nauki i edukacya publiczna, i iak jest ważnym Rządu zatrudnieniem obrachować i ubezpieczyć trwale dochody edukacyjne. Po czém Goscie z sali wyszli, a Kommissya do robot swoich przystąpiła, wydała obwieszczenie do wszystkich Magistratur i Obywatelów, tudzież ordynacyą swoich sądów ustanowiła. Obwieszczenia te i Ordynacye, dla wiadomości Obywatelów porządkiem w Gazecie niniejszey umieszczą się.

Ukaz stanowiący Kommissyą jest następujący. Przejrzawszy przedstawienie od Ministra oświecenia publicznego nam podane, o terażniejszym stanie funduszu szkolnego przeznaczonego na utrzymanie Uniwersytetu Wileńskiego i szkół jego wydziału, znajdujemy, iż fundusz ten służąc na utrzymanie wszystkich ustanowień szkolnych wydziału Wileńskiego, i zastępując wydatek znacznych summ, iakie się łożą ze skarbu na inne wydziały, wymaga koniecznie szczególney uwagi i urzędzenia; że co do należytego stanu tego funduszu z czasem za odmianą okoliczności i za odstąpieniem od pierwsiastkowych prawideł, na których był ustanowionym, zaczęły nader ważne niedogodności i zatrudnienia; i że roztrząszenie i ukonczenie spraw ztąd wynikłych po sądach zwycajnym ich porządkiem, sprawowałoby bardzo wielką zwłokę, i przy mnogości innych spraw tym sądom poruczonych byłoby dla funduszu wcale niedogodnym. Zważywszy te przyczyny uznaliśmy za rzecz pożyteczną dla należytego wyświecenia wszystkich części funduszu edukacyjnego, oraz dla zabezpieczenia na czas przyszły od zamieszania i zatrudnienia, w jakim się teraz znajduje, postanowić następne szczególne w tey mierze prawidła i urzędzenia. 1) Wszystkie fundusze Uniwersytetowi Wileńskiemu i szkołom jego wydziału nadane stosownie do ich przeznaczenia i wedle praw tego kraju, należeć mają zawsze do tegoż Uniwersytetu, i w szczególności do tych zgromadzeń szkolnych, dla których są nadane, nie mogąc być obrócone na żadne inne przedmioty. Rozrządzenie tych funduszów, strzeżenie ich całości i użycie ich podług prawa lub podług woli Fundatorów, należeć będzie do tegoż Uniwersytetu pod wiedzą Kuratora, i naywyższym dozorem Ministra oświecenia publicznego. 2) Dobra Poiezuickie składające fundusz edukacyjny zostają nieodjętą własnością dziedziczną posesorów, kto

rzy ie przez kupno nabyli. Zadne lustracye lub dozór i rozrządzenia skarbowe, niepowinny się do nich ściągać, a przeto i lasy do tych dóbr należące, jako stanowiące część teyże własności, powinny bydź w zupełnym zarządzaniu possessorów. 3cie) Od summy szacunkowey dóbr takowych, równie iako i od wszelkich kapitałów funduszowych, possessorowie na mocy dokładu Rządzącego Senatu w dniu 3 Stycznia roku 1805 potwierdzonego, są obowiązani płacić 6ty procent, lecz osobne na te summy ewikcyje nie naznaczają się, a co do opłaty też same dobra odpowiadają; nierzetelnie opłacający procent, podlegają surowości prawa w Konstytucyi Seymu roku 1775 na te dobra przepisanego. 4te) Przy potwierdzeniu tym sposobem dla possessorów prawa własności na te dobra, i przy powiększeniu i zabezpieczeniu przez to ich wygod, sprawiedliwość wymaga, aby każdy z nich powiększył dochód edukacyiny 25 procentami, to jest: każdy dziedzic czyli successyiny possessor tych dóbr, staie się odtąd dłużnym funduszowi edukacyinemu czwartą częścią więcey nad summę szacunkową, i od ogólney już tak pierwiastkowej, iako też dodaney summy, winien iest płacić 6 procentów. 5te) Summy te tak, iak pierwiastkowie podług szacunku dóbr zapisane zostały, nie powinny bydź pod żadnym pretextem ani podwyższone, ani całkowicie spłacane. 6te) W zdarzeniu podziału tych dóbr z powodu successyi lub przedaży, prawo funduszu edukacyinego zostaje nienaruszonem, całkowity majątek odpowiada, i żadne inne długi z prawem funduszu edukacyinego w konkurs iść nie mogą. 7me) Dla wyświecenia spraw tyczących się funduszu edukacyinego, i dla roztrzygnięcia sporów ściągających się do dóbr funduszowych, ustanawiają się dwie Kommissye: z których jedna będzie w Wilnie dla Guberniów Litewskich, Białoruskich i Mińskicy; druga zaś w Krzemieńcu, lub gdzie naznaczy iey Prezydent, dla Guberniów Wołyńskiej, Podolskicy i Kiiowskicy. Reszta później.

S. PETERSBURG VS. d. 24 Kwietnia. Były Metropolita Kiiowski Gabryel będzie członkiem Synodu i Exarchą w Multanach, Wołoszczyźnie, Bessarabii. Między J. J. Mcią i Cesarzem Austryackim stanęła umowa następującej osnowy. 1 Rozkazano Gubernatorom i kommandantom granicznym dostrzegać, ażeby dezertorom wojskowym obywatele przytułku nie dawali. 2 Wojskowy bez pasportu wchodzący będzie przytrzymany ze wszystkiem co ma przy sobie; chociażby o to nie było odezwy, i odesłany na miejsce. 3 Jeżeli dezertor odmieniając odzienie, zmyślając pasport omyli czułość naczelników, gdyby nawet osiadł w kraiu, będzie odesłany skoro go poznają. 4 Od tego urzędzenia są wyjętymi ludzie urodzeni w Rossyi i Austryi, gdy do własney oyczyzny powracają z zagraniczynej służby. 5. Na utrzymanie poymanego dezertora daie się codzienn 4 kopieyki prócz chleba, na konie 8 funtów owsa, 13 i pół siana i słoma, co będzie powrócono nawzajem przy wydaniu dezertora; długów ten zaciagać nie może, gdyby zaciągnął upominać się nie wolno. 6. Za

poymanie dezertora pieszego płaci się 7 rubli 20 kopieiek, konnego 10 rubli 80 kopieiek; w tey summie liczy się wydatek za dozór i przystawienie. Dezertor nawet przyięty do służby będzie wydany. 7. Dezertor wykraczający w kraiu do którego uciekł, sądzony będzie w oyczyźnie swojej za owe przestępstwo, o czem doniesienie przesłać trzeba na miejsce gdzie zawinił. 8. Podjazd wysłany za dezertorem zastanowić się ma na granicy, iednego tylko albo 2 ludzi z pasportem posłać może w głąb kraiu do miejsca naybliższego z odezwą o zatrzymanie zbiega. 9. O poymaniu dezertora kommandant graniczny donosić ma kommandantowi granicznemu drugiey strony, naznaczając czas i miejsce wydania, co uczyniwszy wezmie zaświadczenie. 10. Uiekający służy Officyerscy po dopełnionem przestępstwie, równym sposobem iak wojskowi mają być zatrzymani i wydani. 11. Officyer któryby śmiał werbować, namawiać podeysciem lub gwałtem człowieka w służbie wojskowej będącego odniesie karę 2 miesięcy aresztu. 12. Równa kara dla tych Officyerów, którzyby ukrywali dezertora; inni zaś ludzie będą karani według stanu cielesnie albo sztrafem pieniężnym. 13. U dezertora nie godzi się nic kupować; kupione rzeczy będą powrócone bez nagrody, stracone zapłacić trzeba według szacunku; za kupowanie kara nieuchronna. 14. Tę umowę i postanowienie obie strony rozkażą ogłosić gdzie potrzeba, żeby nikt niewiadomością wymawiać się nie mógł. W S. Petersburgu d. 8 kwietnia r. 1808.

MADRID d. 9 Kwietnia. Odezwa Ferdynanda 7 sprawiła skutek, spokojność powraca do stolicy. Sąd na X. Pokoju nie iest zwołany, o 3 mile ztąd mieszka na wsi pod strażą 100 gwardyaków, 500 piechoty. Matka iego przecie z żalu nie umarła; brat Szef gwardyi zamknięty ściśle w twierdzy. Dyrektor kassy umarzącej dług publiczny iest w kaydanach; on pomagał X. skarb krzywdzić; podnosił lub zniżał cenę papierów koronnych, przez co W. Admirał w dobrach ziemskich w Hiszpanii i Ameryce miał 500 mill. franków, klejnoty, pałace, ruchomość iego nieoszacowana. Chcemy wiedzieć, co ieszcze temu wychowankowi ulubionemu fortuny zarzuca dziś naród Hiszpański? słuchaymy, pamiętając że czas terazniejszy nie iest dniem prawdy, gdy obwiniać nieszczęśliwego wolno każdemu, bronić się nie godzi.

Był naprzód w zmwie z X. Brezylji, który stanowszy w Rio Janeiro, i znalazłszy tam złożonych 80 mill. piastrow z Peru przewiezionych, woynę Hiszpanom zapowiedział, i owe skarby zkonfiskował; sam gotuje się podbić Amerykę południową; skoro posiłki Angielskich woysk otrzyma. Powtóre ciągnął korespondencyą utrzymywał z kommandantem Gibraltaru, do którego na przechowanie chciał przesyłać skarby swoje widząc blizkie zamieszania. Potrzebie twierdzą Ccuta, podobno wiele innych portów Hiszpańskich zamyślał wydać Anglikom; ta powieść powszechną wiarę zyskała w narodzie, dziś szczególniey zapalonym obecnością Francuzką przeciw podda-

nym Jerzego 3. Poczwarte familią Burbońską postanowił przesłać do Ameryki, i tam z nią panować pod opieką Anglików; temu zamiarowi sprzeciwiali się głośno Infantowie Ferdynand, Karol, Franciszek, Królowa Etruryi; pierwsi lękali się wszystkiego w nowym świecie od człowieka który jawnie ich nienawidził i krzywdził; ostatnia oświadczyć miała, że woli umrzeć w Madricie, niż do Ameryki płynąć.

X. Pokoju nie mógł Burbonów przenieść na siedlisko nowe bez wojskowej pomocy, mianowicie gwardyi, która liczy kompanie 4, Hiszpańską, Włoską, Flamandzką, Amerykańską niedawno zaciągniłą, każda po głów 200; lecz nie miał u żołnierza miłości i szacunku, dawni nawet towarzysze stali mu się nieprzyjaciółami. Człowiek odważny i śmiały mógł inne środki znaleźć w trudnym razie; X nie jest odważnym na wszystko; gdyby ułatwił rzecz na lądzie, zostałaby jeszcze trudność na flottach i morzu. Do wyliczonych oskarżeń przydają Hiszpani, że przedawał wszystkie urzędy; ktokolwiek minowszy jego szukał względów u Króla i dworu, zginął bez ratunku i powstania.

Napoleon w tych d. przybywa do nas; W. X. Murat sposobi wojsko na uroczyste przyjęcie Monarchy. Infant Karol z wielo Grandami być musi w Bayonne i przyimie na granicach; Ferdynand z Kanonikiem Escoiquitz wyjeżdża do Yvan na spotkanie, cały naród jest w ruchu nadzwyczajnym i oczekiwaniu; domowe i zagraniczne, publiczne i szczególne interessa prawie zawieszono. Karol opuściwszy Araniez, gdzie smutne przypadki miał przed okiem, wiechał do stolicy, żądnym na mieszkanie uda się do Escuriału. Po wszystkich miastach głównych śpiewano Te Deum na podziękowanie za upadek X. Pokoju; nienawidziło go szczególnie duchowieństwo; znosił kląsktorty pod pozorem zasilenia skarbu, już zaś fundusze zabierał dla siebie, zakonnym osobom ze wszystkiego wyzutym nie płacił pensyi obiecanych, przed Królem obwiniał i przystęp do tronu zagradzał uciszonym. Murat ścisłą karność utrzymuje, tak że skargi nawet są rzadkie; miał ukarać przestępnego żołnierza, cały Madrid o przebaczenie prosił i otrzymał; jednak oświadczył W. X. iż taki powolności przykład będzie u niego jedyny. Wojska Portugalskie pośpieszają do Valladolid, i wkrótce tam staną. O szpadę Franciszka i Murat prosił imieniem Napoleona przez Ministra Cevallos. Madrid dziś liczy dusz 131 t. prócz garnizonu dworu, i szpitalów, ma domów 7100, Kościołów 77, Klasztorów 75, szpitalów 19. Armiiom Francuzkim czytać kazał W. X. Murat zapowiedzenie wojny Imperatora Jmci Rossyjskiego przeciw Królowi Szwedzkiemu.

LONDYN d. 4 kwietnia. Poseł Rose i poprzednik jego Erskine do Anglii z Ameryki powracają; niewiadomo na czém rzecz skończyli; Rose ofiarował nadgodę krzywd uczynionych i zaręczenie, iż Amerykanów do służby naszey brać przestaniemy; lecz nie mógł wyjednać, żeby Rpta porty swoje otworzyła. Po zapadłym wyroku na

G. Whitelocke rozkazano pozwać wielu innych Officyerów, którzy się w Buenos Ayres pod komendą jego znajdowali.

Słychać iż Admiralicya wyprawę woysk naszych do Sundu wstrzymać kazała, przyczynę dając że w Szwecyi panuje niedostatek żywności; przeciwnym sposobem 15 t. żołnierza wysyłamy do Brazylii, pomagać mając X. Regentowi do podbicia Hiszpańskich osad. Jeżeli tak jest Oppozycja nową pobudkę mieć będzie dowodzenia w Parlamencie, iż nasi Ministrowie dozwalając upadać zprzymierzeńcom, którzy przez same tylko pieniądze posilali skutecznie ratowanemi być nie mogą, wszystkie siły narodu Brytańskiego tam zwracają, gdzie jest nadzieja zysku dla nas samych; do brzegów jednak Szwedzkich i Dąnskich coraz więcej okętów zbroynych płynie.

Morze śródziemne dziś najbardziej zastanawia uwagę naszą; oprócz eskadr Francuzkich krąży po niem Hiszpańska, która w liczbie 5 okrętów liniowych, z fregat wyszedłszy z Cartageny zawinęła do Majorki, ztąd przeszła do Toulonu, Lallemant z eskadrą Rochefortską zabawiwszy krótko pod Maderyą udał się ku ciążamie Gibraltarskiej. Rząd nasz to widząc następujące urządzenie wydał. Lord Collingwood mający 7 okrętów złączyć się powinien z Admiralem Thornborough, który jest blisko Sycylii z 6 liniowemi. Sidney Smith z zaprowadził do Gibraltaru; Purwis z 11 zamyka Cadix. Strachan z 7 od Madery żegluje do Gibraltaru. Cotton pod Lisboną stoi z 12, King z 4 pod Ferrol, Gardner z 5 pod Porto; te eskadry wzajemnie posilkować siebie mają. Wiele u nas mówiono o zasłanych bitwach na morzu śródziemnym, lecz gdy Admiralicya milczy o zwycięstwie, bez wątpienia odniesione nie jest.

X. d'York na brzegach wschodnich Anglii po wielu miejscach stawiać kazał twierdze, z których każda do 1200 żołnierzy może zmieścić, na ten koniec ażeby lądowanie uczynił niepodobnym w przystaniach nawet najłatwiejszych. Niedawno Minister zagranicznych interessów Canning pytany w izbie niższej, iesliby dla nas niebyło nadziei przedniego pokoju z Europą, oświadczył, że przed upłynieniem 2 lat myśleć o tém niepodobno. Od miesiąca lutego żadney prawie komunikacyi z lądem nie mając żyjemy w zupełney niewiadomości politycznych zdarzeń, to samo narody Europejskie mogą mówić o domowych dziejach Anglików. Mamy doniesienie, że w portach Króla Katolickiego zabiera się na okręta wielkie mnóstwo Hiszpańskich żołnierzy, płynąc mając do nowego świata, i bronić osad zagrożonych; zdaje się że rząd nasz dla tego najbardziej Hiszpanią i Portugallią opasał prawie eskadrami swemi, ażeby nieprzyjaciśle nie mogli przeszkodzić wyprawom Anglików i Brazyliiczuków, gdy te przyjdą do skutku po upłynionym czasie przez kapitulacyą G. Liniers zamierzonym.

Przed frontem wszystkich armii swojej regimentów Król czytać kazał wyrok zapadły przeciw G. Whitelocke wyrażając w odezwie swojej, iak ubolewa nad złem powodzeniem woysk Angielskich

skich w Ameryce południowej, gdy inne korpusy na Coppenhagę &c posłane, utrzymując honor oyczyzny, tey chwałę, sobie zaszczyt ziednały. G. Green kommanderujący w Malcie został przestrzeżony od Beiów Egipskich, iż jeśli Anglicy do nich zechcą teraz przybyć, znajdą pomoc u Mammeluków. G. Spencer zostawiwszy 4 t. żołnierza w Gibraltarze na zmocnienie załogi, 8 t. do Sycylii zaprowadził.

PARYZ d. 19 kwietnia. Napoleon Imperator d. 13 z Bordeaux wyjechał do granic Hiszpańskich; w Bayonne czekał przybycia jego Infant Karol, deputaci Portugalscy, tłum ciekawych cudzoziemców i krajowych. G. Mossel który miał przywodzić artylleryi na oblężenie Gibraltaru przeznaczony, ztamtąd odwołany przenosił się do wojsk Marszałka Bernadotte w Danii. O bitwie ztoczoney z Anglikami na morzu śródziemnym pogłoska nie ustaje, dotąd jednak z pewnością nie wiemy, jakie tam były eskadry Francuzkie i Hiszpańskie; dziś słychać że Admirał Gantheaume po niejakim krążeniu zawinął do Toulonu z 10 tylko liniowemi okrętami, 5 fregat d. 10. Napoleon Officyerom gwardyi swojej darował dobra skarbowe w królestwie Westfalskiem, których półowę w r. przeszłym dla siebie zachował oszacowaną 100 mill. Gibraltar dobywać mamy koniecznie; prócz artylleryi ciężkiej którą Hiszpani z Cadix i Carthageny dostarczyć powinni, własną mieć będzie wojsko Francuzkie. Inżynierowie niektórzy chcą dowodzić, że ta twierdza jest większa lecz nie mocniejsza od Gaety. Kapitan Baudin znany z odprawionej podróży około świata, otrzymał rangę Kontr Admirala. Trzęsienie ziemi ostatnie na wielu miejscach w Piemencie szkody znaczne sprawiło.

WIEDEN d. 27 kwietnia. Cesarz z małżonką niedawno wyjechawszy do Brunn, oglądał cokolwiek znalazł godnego widzenia w mieście, naybardziej systematyczny zbiór fabryk i przemysłu Morawii i Szląska. Po zabawie kilkudniowej Monarcha udał się do Hollabrun, gdzie pospieszyli X. Saski Antoni z żoną. Generalissimus Arcy X. Karol, X. Albert Sasko Cieszyński; naostatek wszyscy razem przybyli do naszej stolicy. Wkrótce Arcy X. Karol i Jan wyjeżdżają ku Włoskim granicom oglądać mając porty Trieste, Fiume, Zeng; pierwszy z nich w czasie krótkim ztracił 25 okrętów kupieckich, które zabrali Anglicy i Francuzcy kossarze. Obywatele majątni i dobroczyńni złożyli sumę więcey 30 t. zł. ryń. wynoszącą, od której procent ma być obracany na powiększenie wygody dla weteranów naybardziej zasłużonych i ułomnych, którzy w tu-teyszym domie inwalidów mieszkają.

Z Constantinopola donoszą, że Kapitan Basza z portu wyprowadził 3 okręta trzypiętrowe, 4 liniowe, 2 fregaty, kilka mniejszych statków; tymczasem Anglicy opuścili odnogę Adryatycką wyspy Jońskie; Dardanelskiej cieśniny, Smirny, Salonichi już nie zamykają; Lord Collingwood potęgę całą zgromadza do Malty, chcąc uderzyć na

Francuzów i Hiszpanów, których eskadry, iak słychać nagle pokazały się razem w Corfu, przy Sycylijskich i Neapolitańskich brzegach. Ambasador Sebastiani skoro cokolwiek ułatwi negocjacye ważniejsze ma zjechać na czas do Mehadia, gdzie są wody mineralne. W Austriackiem wojsku zastępującym kraj Węgierski Franciszek I kazał czynić wielkie odmiany, chcąc wszystkie półki równie podczas pokoju iak podczas wojny mieć gotowe do ruszenia w pole. Twierdze pomienionego Królestwa naprawiono, magazyny żywnością, zbroiownie amunicją i orężem napełniono, kowie nawet pod jazdę, artylleryą, zawady obozowe potrzebnych liczbę dopełniono.

BERLIN d. 30 kwietnia. Jeszcze nie pewnego nie wiemy o wojsku Francuzkiem, według jednych ma opuścić wkrótce państwo Pruskie i odejść ku Renowi; zdaniem drugich Marszałek Victor z 30 t. ludu obozem stanie pod murami; naostatek inni twierdzą, że większa ich liczba z Victorem i Soult nie odstąpi brzegów morza Bałtyckiego do końca wojny Angielskiej. Król Fryderyk 3 liczbę żołnierza Pruskiego znacznie umniejszył, i we wszelkich wydatkach dworu ścisłą oszczędność ustanowił. Handel Pruski po zaigciu Hannoveru nachylony do upadku przez Anglików, teraz upadł zupełnie, żaden już okręt nie wychodzi z portów naszych, żaden z zagranicznych nie przybywa. Król Szwedzki zatrzymując u siebie statki kupieckie różnych narodów, Pruskim nie przebaczył, znalazło się ich w samym Gotemburgu 20.

Pod Memlem utonął Lord Roiston syn Wice Króla Irlandzkiego Hardwick. Nowy Senat Gdański złożony jest z obywatelów znaczniejszych mianowicie kupców. Rząd dla ulgi miastu postanowił klasztor Oliwski przerobić na koszary, gdzie mieścić się będzie 2 t. żołnierzy z garnizonu; pozostali w nim Xięża Cystersi w liczbie 15 do Gdańska będą przeniesieni. To miasto spodziewa się, że konstytucya onego terazniejsza doczesną tylko będzie, i lud ma nadzieję otrzymania nowej, skoro pokoy z Anglią na morzu zostanie podpisany. Handel Gdański równie iak innych portów jest zawieszony.

COPPENHAGA d. 19 kwietnia. Nakoniec waleczny i nieszczęśliwy Kapitan Jessen sam donosił o bitwie swojej i upadku. Anglicy mieli okręt trzypiętrowy, drugi od 64 armat, 2 fregaty, przemoc górę wzięła, Duński statek na piaskach osiadły spalono, ztraciliśmy kilku Officyerów zabitych, 42 matków, ranionych było 120. Król Fryderyk 6 rozkazał trupy rycerzów na brzeg oyczysty falą wyrzucone pogrześć z honorami wojskowemi. Angielskich okrętów wojennych liczba codziennie pomnaża się w tey stronie; że wojska lądowe tego narodu ieszcze nie przybyły do Gotemburga pewność mamy. Szwedzi na granicach Norwegii zgromadzali 10 t. żołnierza pod G. Armfeldt; o żadnych iednakże nieprzyacielskich krokach tam nie słychać.